20080470803

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) на седницата одржана на 2 април 2008 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВААТ член 12 став 1 и член 13 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.160/2007).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија, на иницијатива на Мултиетничкиот синдикат на образование на Република Македонија МЕСО од Скопје, со Решение У.бр.24/2008 од 20 февруари 2008 година поведе постапка за оценување на уставноста на одредбите од Законот означени во точката 1 од оваа одлука, затоа што се постави прашањето за нивната согласност со уставните начела на владеењето на правото и еднаквоста утврдени во член 8 став 1 алинеја 3 и член 9 од Уставот на Република Македонија.

4. Судот на седницата утврди дека според член 12 став 1 од Законот „надоместок за превоз до и од работното место, по претходно дадена писмена изјава, се исплатува за вработените и избраните и именувани функционери кај буџетските корисници и единките корисници чие место на живеење е оддалечено над 2,5 км. од работното место, но не повеќе од 900 денари месечно“. Според член 13 од Законот „надоместокот за исхрана (доколку исхраната не е организирана) за вработените кај буџетските корисници и единките корисници изнесува 2.300 денари месечно“ (став 1); „надоместокот за исхрана на вработените кај буџетските корисници од централната власт и единки корисници се исплатува по претходно доставени списоци до Министерството за финансии од страна на буџетските корисници од централната власт и единките корисници“ (став 2).

5. Според член 32 став 5 од Уставот„остварувањето на правата на вработените и нивната положба се уредуваат со закон и со колективни договори“.

Согласно член 113 став 1 алинеи 1 и 2 од Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005) работникот има право на надомест на трошоци поврзани со работата, за исхрана за време на работа, доколку се исплатува во паричен износ, и превоз до и од работа, доколку се исплатува во паричен износ. Според став 3 од истиот член на Законот “висината, основицата и рокот за пресметување и исплата на надоместокот на овие трошоци се утврдува со колективен договор“.

Според член 52 став 2 алинеи 5 и 6 од Законот за државните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006 и 36/2007) државниот службеник има право и на други надоместоци и тоа за превоз до и од работа (над 2,5 км.) и за оброк. Согласно став 3 од истиот член на Законот „висината на надоместоците од став 2 на овој член за секоја година се утврдуваат со Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија, со одлука за извршување на буџетот на општината и Буџетот на градот Скопје.“

Според член 34 од Општиот колективен договор за стопанството на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.76/2006), склучен врз основа на членовите 204, 205, 206 став 2 и член 210 став 1 од Законот за работните односи помеѓу Сојузот на синдикатите на Македонија и Организацијата на работодавачите на Македонија на 14 јуни 2006 година, работникот има право на надомест за исхрана, доколку исхраната не е организирана, во висина од најмалку 20% од основицата, и на надомест на трошоци за превоз до и од работа над 2 км., во случаи кога нема организирано превоз во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај (став 1 алинеи 1 и 2), при што основицата за пресметување на надоместоците на работниците претставува просечната месечна нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци (став 2).

На 16 јануари 2008 година, Владата на Република Македонија и Конфедерацијата на слободни синдикати на Република Македонија склучија и влезе во сила Општиот колективен договор за јавниот сектор на Република Македонија и тој се однесува на правните лица кои се финансираат од Буџетот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/2008). Основа за склучување на овој колективен договор се членовите 204 и 216 од Законот за работните односи според кои - на ниво на Република Македонија се склучува општ колективен договор за јавниот сектор, а го склучуваат репрезентативното здружение на работодавачите и репрезентативниот синдикат на територијата на Република Македонија. Според член 21 став 1 алинеи 1 и 2 од овој колективен договор, работникот има право на надомест на трошоците поврзани со работа утврдени со закон и тоа за исхрана, доколку исхраната не е организирана, и на трошоци за превоз до и од работа во случаи кога нема организирано превоз во висина на најниските реални трошоци. Во ставот 2 од истиот член на Колективниот договор се определува дека висините на надоместоците од став 1 се усогласуваат со анекс на колективен договор на годишно ниво. Во член 49 од овој колективен договор, систематизиран во делот посветен на преодни и завршни одредби, се предвидува дека „висината на надоместоците од член 21 став 1 алинеи 1, 2, 3, 5 и 6 потписниците на договорот ќе ги утврдат до крајот на 2008 година, а ќе се применуваат од почетокот на 2009 година“.

Од изнесената уставна одредба (член 32 став 5), од изнесените одредби на Законот за работните односи (член 113 ставовите 1 и 3), како и од одредбите на Општиот колективен договор за стопанството на Република Македонија (член 34 ставовите 1 и 2) и на Општиот колективен договор за јавниот сектор на Република Македонија (член 2 и член 21 ставовите 1 и 2), покрај другото произлегува дека сите вработени имаат право на надоместок на трошоците за исхрана и за превоз до и од работа, ако тие не се организирани. При тоа, надоместокот за исхрана на вработените во стопанството на Република Македонија е 20% или повеќе од просечната нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци, додека за вработените во јавниот сектор е 2.300 денари. Покрај тоа, надоместокот за превоз на вработените во стопанството на Република Македонија е во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај, додека за вработените во јавниот сектор е 900 денари, со тоа што од почетокот на 2009 година тој надоместок ќе биде во висина на најниските реални трошоци.

Во однос на носителите на јавни функции и раководните работници, член 28 став 1 алинеја 1 од Законот за плата и други надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и други избрани и именувани лица во Републиката („Службен весник на Република Македонија“ бр.36/1990, 44/1990, 11/1991, 38/1991, 23/1997, 37/2005, 84/2005 и 121/2007) определува дека и на нив им припаѓа, покрај другото надоместок на трошоците за превоз во градскиот сообраќај до работното место и обратно, и надоместок на трошоците за општествена исхрана. Понатаму, според член 12 став 1 од Законот за платите на судиите („Службен весник на Република Македонија“ бр.10/2007) „судијата

има право на надоместок на трошоците поврзани со вршење на судиската функција и тоа ... надоместок за превоз до и од работно место, по претходно дадена писмена изјава, му се исплатува на судија чие што место на живеење е оддалечено над 2,5 км. од работното место но не повеќе од 900 денари месечно„ (алинеја 2), како и „надоместок за исхрана во висина од 25% од просечната месечна плата исплатена во Република Македонија во претходните три месеци" (алинеја 4).

Имајќи го предвид наведеното, очигледно законодавецот немал еднаков приод при определувањето на овие права.

Со оглед на тоа што оспорените член 12 став 1 и член 13 од Законот предвидуваат поинакво определување на правото на надоместоците за исхрана и за превоз на вработените во јавниот сектор од оној определен со наведените уставни, законски и одредби од означените општи колективни договори, односно определуваат фиксен износ на тие надоместоци кој не е заснован на реалните трошоци, при што вработените во јавниот сектор по тие основи се ставени во нееднаква, понеповолна положба од другите вработени, Судот утврди дека наведените законски одредби не се во согласност со уставните начела на владеење на правото и еднаквоста утврдени во член 8 став 1 алинеја 3 и член 9 од Уставот на Република Македонија.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.24/2008
2 април 2008 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
д-р **Трендафил Ивановски**, с.р.